O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№
Б 91 100

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 19 октябр пайшанба
Сотувда эркин нархда
№ 208 (2505)

● Пойтахтда

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот хизматида Украина Президенти Леонид Кучма ва Туркия Президенти Аҳмет Неждет Сезернинг мамлакатимизга расмий ташрифлари ва давлатимиз раҳбари Ислом Каримов билан ўтказган музокаралари якунларига бағишланган матбуот анжумани бўлди. Унда мамлакатимиз ташқи ишлар вазири А.Комилов ва Ўзбекистон Президентининг матбуот котиби Р.Жумаев иштирок этди.

Ташриф якунига бағишланди

Украина ва Туркия президентларининг Ўзбекистонга ташрифи мамлакатларимиз сиёсий ҳаётида катта воқеа бўлди. Ушбу ташрифлар чоғида мазкур давлатлар билан Ўзбекистон ўртасида сиёсий, савдо-иқтисодий ва хавфсизлик соҳаларида талай ҳужжатлар имзоланди, томонларни қизиқтирган кўплаб масалалар бўйича фикр алмашилди. Бу мулоқотлар яқин кунларда амалий натижа бериши шубҳасиз.

Анжуманда А.Комилов Украина ва Туркия президентларининг мамлакатимизга ташрифи самарали бўлганини, ўзаро якдиллик руҳида ўтганини таъкидлади.

Украина Президенти Леонид Кучманинг Ўзбекистонга сафари мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий ва ҳарбий-техникавий ҳамкорликнинг янада мустаҳкамланишига, транспорт коммуникациясининг ривожланишига янада кенг йўл очиб берди. Туркия Президенти Аҳмет Сезернинг ташрифи эса хавфсизлик соҳасида ўзаро алоқаларни кенгайтиришга имконият яратди.

(ЎзА)

Вазирликда учрашув

Бугун Тошкентда "Марказий Осиёда хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш. Наркотик моддалар, уюшган жиноятчилик ҳамда терроризмга қарши курашга ҳамкорликда ёндошув" номли халқаро анжуман ўз ишини бошлайди.

Мазкур анжуман доирасида Ўзбекистон ташқи ишлар вазири А. Комиловнинг БМТ Бош котиби муовини, БМТнинг наркотик моддалар назорати ҳамда жиноятчиликни огоҳлантириш бўйича дастурининг ижрочи директори Пино Арлакки билан учрашуви бўлиб ўтди.

Унда ушбу анжуманни ўтказишга оид масалалар муҳокама этилди.

"Жаҳон" АА

● Ташаббус сўнмасин!

Назарга тушиш масъулияти

Мақтовга лойиқ бўлиш — берилган тузни оқлашдек ўта муқаддас тушунча

<u>Олтиариқ — Фарғона вилоятидаги оғир карвон тумандардан бири. Туман пахтакорлари бу йил салкам 30 минг тонналик «оқ олтин» хирмони уйиб, шартнома режасини Фарғонада биринчи бўлиб уддалашга эришдилар. Ғалаба қувончидан далаю қишлоқлар улкан тўйхонага айланган шукуҳли дамларда тумандошларим билан бирга шодликни баҳам кўриб, қалбим олам-олам таассуротларга тўлган ҳолда қайтдим.</u>

<u>Тошкентга келгач эса, пахтачиликка умуман алоқаси бўлмаган ушбу мақолани ёзишга тутиндим. Бунга олтиариқлик ёш тадбиркор Солижон Мирзажонов айтган бир гап сабаб бўлди.</u>

Донгдор тадбиркор Солижон Мирзажонов падари бузруквори Собиржон ота билан янги иморат тархини кўздан кечирмоқда.

Анвар ОБИДЖОН,
Ўзбекистон халқ шоири

У ким ўзи? Германияга бориб, совутгичли "Мерседес" юк машинасининг охирги моделини, унга заводнинг ўзидаёқ иқлим шароитимизга мос ўзгартишлар киритиртириб, Олтиариққа олиб келган. Шоҳимардондаги тошкин оқибатларини тугатишда ўз тассуруфидаги техника воситаларини ҳашарга сафарбар этган. Ерлик аҳолига озиқ-овқат маҳсулотлари хайриясини ташкил қилиб тилга тушган. Яратаётган боғлари, қураётган биноларининг таърифи эса вилоятдан ташқарига ҳам тарқаб улгурган. Қолаверса, Фарғонадаги анжуманда муҳтарам Юртбошимиз унинг ўзбек ишбилармонлиги намунасига айланаётган омилкорона ишларини илиқ сўзлар билан таъкидлаган.

Кўринишидан оддий, кўзларида интилувчанлик учқунлари ўчмайдиган бу йигит билан ора-сира кўришиб турардик. Марказий шифохонадаги тугрукхонага замонавий «ДЭУ» телевизори, 60 метр поёндоз гилам олиб бергани, 35-мактабда иситиш қозонхонаси қураётгани, 1-мактаб ва қўшни Фарғона туманидаги 12-мактабга таъмирлаш ишларида, ночор оилалар фарзандларини кийим-кечак ва дарсликлар билан таъминлашда ёрдамлашиб келаётгани, оғир жигар хасталигига йўлиққан қизча учун хомийлигида Тошкентда операция қилиниб соғайгани, «Гулдаста» болалар боғчасини оталиққа олгани сингари хайрли ишлари ҳам қулоғимга чалиниб келгани учун, унга доим ҳурматимни сездириб муомала қилсам-да, ҳеч бафуржа гаплашмаган эдим. Бу сафар унинг одатдаги «Бир пиёла чой-имиз бор, ака» деган таклифига йўқ деёлмадим. Айниқса, «Президентимизнинг назарларига тушганимидан бери тинч туролмаяпман», деган гапига қизиқиб қолиб, бунинг тагига етишга ошиқдим.

Солижоннинг хонадонига илк бор қадам қўяётганим боис, ҳовлига синчиклаб назар ташладим. Янги девор кўчадан икки метрча ичкарида урилаётгани эътиборимдан четда қолмади. Буни бир умрлик саховат, дейдилар. Яна бир нарса диққатимни тортди — Солижон меҳмонхонага киришимиздан аввал эшик-деразаси ланг очиқ, юз шамлик чироғи ёниқ қолдирилган бўм-бўш ошхона томонга бир зум тикилиб турғач, укасига: «Бўрон! Тезда ўчириб қўйинг!» деб чимирилиб боқди. Қийналиб пул топган одамнинг феъли шунақа бўлади.

— Аввало, юртимизда-ги сон-саноқсиз тадбиркорлардан бири бўлган мендек оддий одамга илтифот кўрсатиб, номимни катта минбарда тилга олиб ўтганликлари учун Президентимиздан мингдан-минг миннатдорман, — дея юрагидагини дастурхон қила бошлади Солижон. — «Мен нимани дўндириб қўйибман-у, шундай муътабар зотнинг назарига тушсам?» деган ўй миямда такрор-такрор айланаверади. Ўйлаб-ўйлаб сира ишонгим келмайди. Бундай пайтда у кишининг «Қани энди қулочим бутун Ўзбекистонга етса-ю, азиз халқимни ёппа бағримга босиб, куча олсам» деган сўзлари дилдилдан айтилганини, у киши чиндан ҳам ҳар биримизни ўз жигарбандидек суйиб-ардоқлаш орзусида ёниб яшаётган меҳрибон Йўлбошчимиз эканини яхшиям чуқурроқ ҳис этасан...

(Давоми 2-бетда).

● Моҳият

ГУЎОМга яна ким қўшилади?

ГУЎОМ ташкил бўлганига эндигина уч йил тўлди. Грузия, Украина, Озарбойжон ва Молдава давлат раҳбарларининг 1997 йил Страсбургда бўлиб ўтган учрашувида тузилган ушбу бирликнинг дастлабки келишуви Ғарбга қурол-яроғ тарқалишининг олдини олишга қаратилган бўлса-да, ҳозирги кунга келиб унинг вазифалари сезиларли даражада кенгайди.

Қобилбек КАРИМБЕКОВ,
сиёсий шарҳловчи.

Хабарингиз бор, 1999 йил апрелида Вашингтонда Шимолий Атлантика ҳарбий блокининг 50 йиллик саммити бўлиб ўтган эди. Ушбу олий анжуманда Ўзбекистон раҳбари ҳам қатнашди. Ўша анжуман доирасида мамлакатимизнинг АҚШдаги элчихонасида Ўзбекистон, Украина Грузия, Озарбойжон ва Молдова Президентларининг учрашуви ҳам ўтказилди. Учрашув самараси ўларок, Украина, Грузия, Озарбойжон ҳамда Молдова ўртасидаги ҳамкорлик тузилмасига Ўзбекистон ҳам қўшилди. Демак, 1999 йил апрелдан буён ушбу тузилма ГУЎУОМ деб юритилади. Мазкур иқтисодий ташкилот ўзаро жўғрофий жойлашувга асосланган бўлиб, унинг асосий мақсади иштирокчи давлатлар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни кенгайтириш, коммуникацияни ривожлантиришдир.

Мазкур бирлик доирасида ҳамкорлик қилиш бизга, айниқса, коммуникацияни ривожлантириш учун ўта муҳимдир. Чунки, транспорт коммуникацияси масаласи денгиз бандаргоҳларидан узоқда жойлашган Ўзбекистон учун стратегик аҳамиятга эга. Шу боисдан мамлакатимиз «Буюк Ипак йўли», ТРАСЕКА доирасидаги ишларда фаол қатнашиб келмоқда. «Буюк Ипак йўли» орадан икки минг йил ўтиб яна муҳим стратегик маъно касб этаяпти. Бунинг сабаби шуки, бугун бу йўлдан нафақат мазкур минтақа давлатлари, балки Европа мамлакатлари, шу жумладан, Гарбий ярим шардаги АҚШ ва Канада ҳам катта манфаат топиши мумкинлиги тобора яққолроқ кўринмоқда. Шу боис ҳам ҳозирда ушбу ташкилотга Руминия ва Болгария аъзо бўлиш учун ҳаракат қилмоқда.

Бироқ, ушбу режани амалга ошириш йўлида айрим тўсиқлар мавжуд эканлигини ҳам унутмаслик керак. Чунки, бир қатор давлатлар Марказий Осиё ва Кавказ мамлакатларининг Ғарбга томон янги алоқа йўналишларига эришишини хоҳламайди. Айниқса, мазкур минтақадаги нефт ва газни жаҳон бозорига чиқариш учун янги йўналишларнинг пайдо бўлаётганини бундай давлатчилик гегемониси кайфиятида бўлганлар маъқул эмас. Диний экстремизм, фундаментализм ва халқаро терроризмнинг мазкур минтақа мамлакатларида тарқалаётганлиги ўзаро ҳамкорлик йўлидаги интилишларга, шу жумладан, ГУЎОМ доирасида ҳам маълум даражада таъсир кўрсатмоқда. Бундан ташқари, айрим давлатлар ҳамон шовинистик кайфиятдан қутула олмаётган, улар минтақада ўз таъсирини сақлаб қолишга интилиши ҳам асосий тўсиқлардан саналади.

(Давоми 2-бетда).

● Юртимизнинг бир куни

Янгиликлар, воқеалар, фактлар

Кенгашли тўн тор келмас

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг учинчи сесссиясида биринчи ўқишда маъқулланган «Бюджет тизими тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонун лойиҳаси жаҳон андозаларига мос тайёрлангани билан диққатни тортади. Лойиҳада бюджет тизимига тегишли масалалар атрофлича, малакали тарзда қамраб олинган.

Айни пайтда мен бир мутахассис сифатида ўзимнинг айрим мулоҳазаларимни ҳам айтиб ўтмоқчиман.

Маълумки, давлат бюджети тайёрланади, кўриб чиқилади ва кейин қабул қилинади. Айни пайтда қабул қилинган ҳужжат ҳимоя қилинмоғи ҳам керак. Ҳимоя этиш жараёнида кўриб чиқилган бюджетнинг хомроқ бандлари қайтадан таҳлил этилиши, тўлдирилиши, асосланиши, унинг реал ё нореаллигига аниқликлар киритилиши мумкин. Шуни ҳисобга олиб, мен лойиҳанинг 26- моддаси 6-хатбошисининг охирига «Тақдим этади ва ҳимоя қилади» деган сўзлар қўшиб қўйилишини таклиф қиламан.

Лойиҳанинг V боб, 7-хатбошисида давлат бюджетини Молия вазирлиги кўриб чиқиб тайёрлайди, дейилган. Кўриб чиқиш жараёнида вилоят ҳокимликлари вакиллари ҳам иштирок этса менимча фойдадан холи бўлмайди. Шунинг учун ҳам давлат бюджетини Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари вакиллари билан қайта кўриб чиқиб тайёрлайди, деб қўшимча қилинса.

27-модданинг 3-бандига «бюджетларининг» деган сўздан сўнг «хазинадаги» сўзи қўлланилса моҳиятга анча аниқлик киритилган бўлар эди.

Х. САФАРОВ,
Сурхондарё вилояти.

Самарқандда мулоқотлар

Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетида CASC— 2000 «Компьютер алгебраси илмий изланишда» мавзусидаги 3-халқаро анжуман бўлиб ўтди.

Мазкур анжуманнинг Самарқандда ўтказилиши бежиз эмас, зотан кейинги йилларда университет олимлари, профессорлар Л.Солиев, М.Исроилов, Х.Нарзуллаев, Р.Ибодов ва уларнинг шогирдлари табиий фанларнинг барча соҳаларида компьютер алгебрасини қўллаб, самарали натижаларга эришмоқдалар, — деди. «Туркистон-пресс» мухбирига Самарқанд Давлат университети ректори, профессор Р.Холмуродов. — Университет олимлари мазкур мавзуда Санкт-Петербург ҳамда Мюнхенда ўтказилган 1 ва 2-халқаро анжуманларда муносиб равишда иштирок этганликлари фикримизнинг далилидир.

Халқаро анжуманда дунёнинг 70 та мамлакатидан ташриф буюрган етук мутахассислар иштирок этдилар. Номлари бутун жаҳонга танилган германиялик В.Вейфенинг, америкалик С.Стейнберг, австриялик К.Стеттер, франциялик Ж.Виллард, испаниялик Й.Гуттиерес каби олимларнинг маърузаа ва нутқлари анжуман қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

«Туркистон-пресс».

Миязакидан Бухорога 9 соатда

Узоқ Японияидан шарқ гавҳари — Бухорога учиб келадиган самолётни кутиб олишга алоҳида тайёргарлик кўрилди. Гап шундаки, бу ҳаво лайнери Миязаки шаҳридан Бухорога учиб келган биринчи чартер самолётдир. У кунчиқар мамлакатидан то Бухорогача бўлган 8 минг километр масофани тўхтовсиз учиб, 9 соатда босиб ўтди.

"Ўзбекистон ҳаво йўллари"га қарашли А-310 русумли ҳаво кемасида 175 нафар япон сайёҳи бор эди. Пойи Калон мажмуи, Лаби ҳовуз, Арк, Нодир девонбеги мадрасаси ва хонақоҳи каби обидалар уларда катта таассурот уйғотди.

Бухоро аэропорти директори Тоҳир Баҳромовнинг таъкидлашича, Миязаки шаҳридан яна икки чартер рейси келиши кутилмоқда. Келажакда эса Бухоро-Миязаки йўналишида доимий қатнов йўлга қўйилади.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

«Халқ сўзи» билан рағбатлантиришди

Боғот туманидаги «Чорвадор» ширкат хўжалигида тракторчи Тоҳир Жуманиёзов, бульдозерчи Ганжабой Эгамбердиев, бош пудратчи Назар Маҳмудовлар келгуси йили «Халқ сўзи» газетхонлари сафига қўшилишадиган бўлишди. Жамоа раҳбарияти ширкатнинг бу илғор аъзоларини ана шундай йўл билан рағбатлантирди.

«Чорвадор» хўжалиги бу йил пешқадамлар қаторидан ўрин эгаллаб, кўпчиликнинг эътиборини қозонди. У пахта тайёрлаш шартнома режасини аллақачон уддалаб, 70 гектар майдондан 30 центнердан ҳосил олди. Пахта терими яна давом этмоқда.

Хўжалик буғдой етиштиришда ҳам юқори самарадорликка эришди. Давлатга шартнома режасидаги 70 тонна ўрнига 102 тонна дон топширилди. Ҳосилдорлик гектарига 61 центнерга етказилди.

— Ўтган йили, — дейди ширкат хўжалиги раиси Арслон Искандаров, — 24 миллион сўм даромад олган эдик. Соф фойда 1,5 миллион сўм бўлган эди. Бу йил эса умумий даромадимиз 36 миллион, соф фойда 2,5 миллион сўмга яқин бўлиши мўлжалланмоқда. Ана шу иқтисодий асослар бизга обунада ҳам фаол бўлишга имкон беради. Ўзим «Халқ сўзи»ни йиллар бўйи ўқийман. Айниқса, иқтисодий-таҳлилий мақолаларни қизиқиб ўқийман. Шу боис «Халқ сўзи»га 2001 йилда ширкат бўйича 25 нусха обуна қилишни режалаштирдик.

Сотим АВАЗ,
«Халқ сўзи» мухбири.

● Ўткир тиғ остида

<u>Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида давлатимиз томонидан аграр соҳани ривожлантириш масалаларига катта эътибор қаратилмоқда. Кишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштирувчиларни қўллаб-қувватлаш мақсадида эса 1999 йилда Молия вазирлиги хузурида Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳисобкитоби жамғармаси ташкил этилганидан хабардорсиз, албатта.</u>

Ўзбошимча харажатлар

раҳбарларнинг масъулиятсизлиги натижасидир

Бу жамғарманинг асосий мақсади давлат эҳтиёжлари учун пахта, ғалла ва гуруч каби маҳсулотларни етказиб берувчи бўнак маблағларини ўз вақтида ажратилган ҳўжаликлар билан тўла-тўкис ҳисоб-китоб қилишни таъминлаш, махсус траншлар орқали қишлоқ хўжалик корхоналарининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашдан иборатдир. Гап шундаки, давлат пахтачилик ва ғаллачилик хўжаликларининг эҳтиёжлари учун тижорат банклари орқали бўнак ажратиш билан бирга, махсус траншлар орқали ажратилган маблағларни аниқ мақсадлар бўйича сарфланаётганлигига ҳам ишонч ҳосил қилиши керак.

Бироқ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Назорат-тафтиш бош бошқармаси томонидан ўтказилган текширувлар бунинг акси эканини кўрсатмоқда. Масалан, ҳукумат кафолати асосида замонавий қишлоқ хўжалик техникасини четдан олиб келиш учун олинган чет эл кредитини ўз вақтида қоплаш мақсадида «Ўзқишлоқхўжаликтаъминотузатиш» давлат қўмитасига қарашли корхоналарда жорий йилнинг ўтган етти ойи давомида траншлар орқали келиб тушган маблағларнинг мақсадсиз сарфланиши аниқланди. Махсус траншлар орқали ажратилган маблағлар пировард мақсадда кўзда тутилган йўналишларга эмас, балки бошқа эҳтиёжлар учун ишлатилиб юборилган. Бундай қонунбузарликлар тижорат банклари бўлимлари ва ташкилот раҳбарларининг ўз ишига ўта масъулиятсизлик билан ёндашуви натижасида юзага келган. Уларнинг айримлари эса қандай ишга қўл ураётганини била туриб, мақсадсиз тўловларни ҳеч иккиланмай амалга оширганлар. Исботталаб рақамларда қуйидаги далилларга мурожаат қилайлик.

Тошкент вилояти Чиноз туманидаги «Пахтабанк» бўлими (бошқарувчиси А. Қудратов, бош бухгалтер Б. Акбарова) томонидан хизмат кўрсатиладиган «Таминотчи-Пахта» базасида махсус ҳисоб рақами орқали ажратилган транш маблағларидан 65,0 миллион сўм белгиланган йўналишга эмас, балки бошқа мақсадларга йўналтирилган.

(Давоми 2-бетда).

● Тафсилот

Маълумки, ҳозирги кунда республикамизда 2 миллион 900 минг фуқаро давлат томонидан пенсия билан таъминланиб, кексалик гаштини сурмоқда. Шу йилнинг август ойидан пенсия ва нафақалар миқдорининг оширилиши муносабати билан қариялик пенсияларининг энг кам миқдори 4675 сўмга етказилди. Бунинг учун эса давлат томонидан қўшимча равишда яна 7 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ажратилди. Ўзбекистон мустақиллика эришганидан кейин, ҳар бир мададнинг ривожланаётган давлатда бўлганидай, бизда ҳам умуман барча қариялар ва тўлақонли пенсия олиш учун етарли стажга эга бўлмаган барча кишиларга бериладиган ижтимоий нафақа миқдори эса 2835 сўм даражасида белгиланди. (1.08.2000 й.)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан, шу йилнинг 1 августидан бошлаб ногиронларни моддий қўллаб-қувватлаш мақсадида, умумий барча турдаги ижтимоий нафақалар 1,5 марта оширилди. Ҳозирги кунда бундай кишиларнинг сони 187 минг нафарни ташкил этади. Айни пайтда 10 000 аҳолига республикамизда атиги 16 нафар ногирон тўғри келади.

Жорий йилнинг бошидан мазкур тоифадаги шахсларга аниқ йўналтирилган моддий ҳимоя кўрсатиш мақсадида республика Ижтимоий таъминот вазирлиги орқали **230 миллион сўм** ажратилди. Кекса ёшдаги ҳар бир қария белгиланган пенсиясига қўшимча равишда 7200 сўмдан нафақа олди. 44 минг нафар қария ва ногиронларга Саломатликни тиклаш маркази ва унинг шохобчалари томонидан малакали тиббий ёрдам кўрсатилди. Ўзбекистон мустақиллигининг 9 йиллиги байрами кунларида бундай шохобчалар Тошкент вилоятида ва Фарғона шаҳрида ҳам очилди. 20 минг нафардан кўпроқ қариялар ва ногиронлар Ижтимоий таъминот вазирлиги маблағлари ҳисобидан санаторийлар ва оромгоҳларда дам олиб, шифо топдилар. Тегишли беморларга 1500 та мотоколяска, 1500 дона эшитиш аппарати, 3820 дона ҳар хил протезлар **бепул ажратилди.** 12 минг нафардан кўпроқ киши ортопедик пойабзал ва бошқа мосламалар билан таъминланди. Уларни ишлаб чиқариш учун эса Саломатликни тиклаш маркази қошида «Ортопедия ва реабилитация» кичик корхонаси ташкил этилди. 4,5 минг нафардан кўпроқ ногиронлар ўтган 9 ой мобайнида тегишли жаҳрлик касбларни эгаллади. Матбуот ташкилотлари меҳнат ҳаётига маҳдум кўрсатишди: Маматли тикланиш жараёнларидан ўтиб, хилма-хил касбларни эгаллашга муваффақ бўлдилар.

Қўшимча 7 миллиард сўм

Назарга тушиш масъулияти

(Давоми. Боши 1-бетда).

Меҳмонхонадаги телефон жиринглаб, суҳбатимиз бўлинди. Хоразмдан яна ғишт келибди. Шуни хабар қилишаётган экан.

Балки «Фарғонада ғишт қуриб кетибдими!» деб ҳайрон бўларсиз. Хонадон бошлиғи Собиржон отанинг тили билан айтганда, бу — Солижоннинг «болаларча инжиқлиги». Аслида эса, уч қаватли бино қуришни бошлашдан олдин Солижон юртимиздаги мавжуд ғишт заводларидан намуналар келтириб, уларнинг таркибини лабораторияда текшириб кўрди. Хоразмники маъқул топилганидан кейин ҳам кўнгли тинчимай, бундан 15-20 йил аввал ўша завод ғиштидан қурилган бинолардан айримларининг ҳозирги ҳолатини кўриб келди. Тўлиқ қониқиш ҳосил қилгач, буюртма берди.

Ёш тадбиркорнинг ўзи бош меъмор бўлган ва ташқи безагию ички муҳандислик сирларига ҳақиқий мутахассислар ҳам «баракалла» дейдиган муҳташам бинонинг сўнгги қавати битиш арафасида турибди. Солижоннинг айтишига қараганда, бир маҳаллар Самарқанддаги қадимий обидаларга ҳаваси келиб, «Қанийди, ўзим ҳам бирорта шундай умрбоқий бино тиклай олсам?» деб орзу қилган экан. Мана, худо бериб, ўша орзуси рўёбга чиқмоқда. Ирим қилиб, ғишт терувчи усталарни ҳам Самарқанддан олиб келган.

Бундан ташқари, яна бир неча жойда темир ишкомли узумзорлар, укалари учун уй-жойлар барпо этилмоқда. Хонадон ихтиёридаги техникалар айрим кичикроқ қурилиш ташкилоти жамоасининг кўзини куйдирса куйдиргудек: темир изли минора крани, 25 тонналик компьютерлашган автокран, «КамАЗ» юк машинаси, 2 та «МАЗ» ағдарма машинаси, юк трактори, боғ трактори, пайвандлаш трактори, 3 та пайвандлаш ускунаси, автоюклагич, дизелли автобус, «Нексия», «Дамас», 3 та «Тико» автомобили, чилангарлик дастгоҳи, сим арматура тўқиш ускунаси, компрессор, бетонқоргич, бетонзичлагич, шунингдек, девор тешиш, мих отиш, ғишт чархлаш каби ишларда асқотадиган турли электр асбоблари...

Шу пайтга довур олти ака-ука ҳануз ота уйида тиқилиб яшаб келишаётгани кўпларни таажжубга солади. Сабаби — томорқаларга солинаётган уйларни тезроқ битказиш имконияти йўқлигида эмас. Кенг кўламдаги ишларни бошқаришни осонлаштириш, ҳар кунги юмушларни эрта тонгдаёқ пухта режалаб, иш якунини биргалашиб муҳокама қилишга энг қулай шароит шу. Солижоннинг беш укасига беш хил вазифа юкланган: Абдуваҳоб техникалар шайлигига жавоб беради, Абдувоҳид бухгалтер ва таъминотчи, Муҳаммадхалил «Мерседес» юк машинаси ҳайдовчиси, Иброҳим ҳам қурилишларни бошқаради, ҳам кранчи, Обиджон барча турдаги таъминотлар бўйича масъул. Тўнғич қизнинг фарзандларини қўшиб ҳисоблаганда, Собиржон тоғанинг невара-чеваралари қирқ нафарга яқинлашиб қолди. Бир қозондан овқатланиш маросимида эркаклар биринчи тўпни, аёллар иккинчи тўпни ташкил этса, болалар гоҳ икки, гоҳ уч тўпга бўлиниб, борини таламон-тандир қилишга тушадилар.

Телефондаги сўзлашув тугагач, суҳбатни яна давом эттирдик.

— Кейинги ойларда беҳаловатроқ бўлиб қолганимнинг боиси шундаки, — дея ниҳоят бояги гапининг пайнавини очди Солижон, — ухлашдан олдин ўша кунги ҳар бир хатти-ҳаракатимни фикримда қайта-қайта таҳлил қилиб, анчагина ухлолмай ётаман. Феъл-атворимда андак тажанглик бор. Баъзи идораларда бирор ишим ўринсиз пайсалга солинса ҳам, укаларим ёки ишчиларимдан биронтаси айтганимни чалароқ бажарса ҳам, тезда тутақиб кетаман. Илгарилари бу оддий ҳолдек туюларди. Президентимизнинг тилига тушганимдан кейин «Бошқалар у ёки бу гапимни қандай қабул қилди экан, мақтовдан бурни кўтарилиб, оғзи полвонроқ бўп қолди шекилли, деб ўйлашмаяптимикан?» деган истиҳола бошимда чарх ургани-урган. Иложи борича ҳар бир қадамимни ўлчаб босишга, ҳар бир сўзимни ўйлаб гапиришга уринадиган бўлиб қолдим.

Бир эшитишда, унинг сўзлари соддачилик яққол акс этиб турган одмигина гапга ўхшаб кетади. Тузукроқ фикрланса, бунинг замирида қанчалар теранлик, қанчалар самимият ётибди. Буни фалсафийроқ ибора билан **назарга тушиш масъулияти** деб аташ ҳам мумкин. **Назарга тушиш**нинг қадрига етиш, қимматини баҳолай олиш, ўзида шунга яраша масъулиятни шакллантириш ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди, аниқроғи бунга ҳамманинг ҳам идроки етавермайди. Мақтовга лойиқ бўлиш — берилган тузни оқлашдек ўта муқаддас тушунча. Солижон мана шу тушунчани бироз одмироқ тарзда бўлса ҳам чуқур ҳис эта олгани мени жуда қувонтирди, жуда ҳайратга солди.

— Юртбошимизнинг халқ фаровонлигини ошириш, дастурхонларимизни янада тўкин-сочин қилиш борасидаги мислсиз саъй-ҳаракатлари ҳатто чет элларда ҳам мақтовга сазовор бўлмоқда, — дейди Солижон. — Биз шу савобли ишга дарёдан томчичалик ҳисса қўшолсак, шунинг ўзи катта бахт. Юртимизни ҳам, бизни ҳам одамларнинг дуоси кўкартиради.

Одамлар эса, бозорини яқин қилаётган Солижонга ҳам, Солижонга ўхшаганларга ҳам кенг йўл очиб бераётган ҳукуматимизга ҳам доим дуогўй. Биргина шу йигитнинг ўзи ўтган йилнинг охирроғидан шу кунга қадар деҳқонлардан 300 тонна турп, 310 тоннага яқин бодринг, 280 тонна узум, қарийб 150 тонна ўрик сотиб олди. Келгусида бу кўрсаткичлар янада ошиб бораверишига шубҳа йўқ. Чунки ёш тадбиркорнинг айтишича, вилоят ва туман раҳбарлари унга ҳар томонлама ёрдам бериб, ҳар жабҳада қўллаб-қувватлаб турибдилар.

Олтиариқни киндик қоним тўкилган маскан сифатида ниҳоятда севаман. Йигирманчи йиллардаги очарчиликда минг хонадонлик қишлоғи аҳолисини қишдан то буғдой пишиғигача бир ўзи боқиб чиққан Ҳасанбой ҳожилар ҳимматини эшитганимда, тижоратдан кўрилган даромаднинг бир қисмини ночорларга тақсимлаш ниятида ўғилларини етаклаб маҳаллама-маҳалла кезиб юрган Маматожи Иброҳимов ёки кўчама-кўча ун тарқатиб, юзлаб қариялардан дуо олган Абдубанноп Охунжоний, ҳажга бориш учун тўплаган пулини маҳаллага ичимлик сув чиқариб беришга сарфлаган полосонлик Пўлатжон ошпаз ва ниҳоят, камбағалпарвар тадбиркор Солижонга ўхшаган жойдошларимни кўрганимда эса, Олтиариқда туғилганимдан беҳад фахрланиб кетаман. Бундайларнинг орасида яшашнинг ўзи бир завқ.

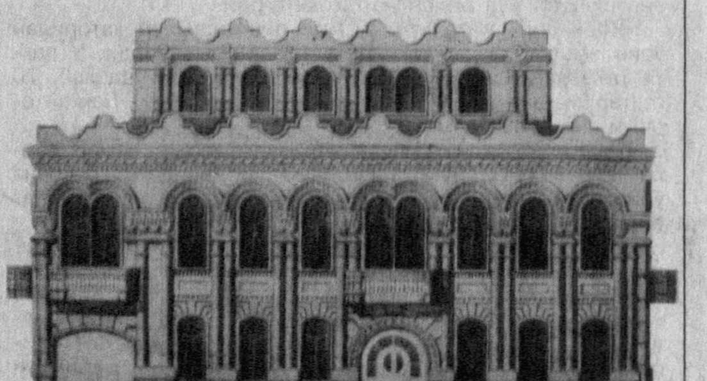

Тадбиркорнинг режаси бўйича янги иморат битса, ана шундай қиёфа касб этиши керак.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган суратлар.

Булоқбоши атласи кўзни қамаштирар...

Бундан икки йил илгари «Булоқбоши ипаги» акциядорлик жамияти ташкил этилиб, унга Собирхўжа Таваккилов бошқарув раиси этиб сайланди. Ўшанда корхонада 150 нафар ишчи меҳнат қилар, кўпчилиги ҳали тажрибасиз эди. Нима қилиш керак? Янги раҳбар ҳеч иккиланмай, марғилонлик 400 нафардан ортиқ уста ипакчиларни ишга жалб этди. Уларни ҳар куни Булоқбошига олиб келиш ва ишдан кейин Марғилонга элтиб қўйиш учун юмшоқ автобуслар ажратилди. Муҳими, жамиятда ишчиларнинг унумли ишлашлари учун тегишли шароитлар яратилди.

Марғилонликларнинг ҳар бири беш ой мобайнида икки-уч нафардан шогирд тайёрлади. Шогирдлар эса шу қисқа фурсатда устозларидек ишлайдиган бўлишди. Бугунги кунда мазкур корхонада мингга яқин ишчи-хизматчи меҳнат қилмоқда. Самара ҳам шунга яраша бўлаётир. Агар 1998 йилда 65 тонна пилла қайта ишланган бўлса, бу кўрсаткич 1999 йили 191 тоннани ташкил этди. Жорий йилда эса 560 тонна маҳсулот ишлаб чиқарилмоқчи.

Шу йилнинг сентябр ойида эса Жанубий Кореядан 2 миллион долларлик қимматга эга тўқув дастгоҳлари келтирилди. Улар ишга туширилиши туфайли яна 500 ишчи ўрни яратилиб, хом ипакдан тайёр матолар тайёрлаш йўлга қўйилди. Бошқача айтганда, булоқбошиликлар ҳам ўз атласига эга бўлдилар.

СУРАТДА: «Булоқбоши ипаги» акциядорлик жамияти бошқаруви раиси Собирхўжа Таваккилов ишчилар билан бирга маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Ўзбошимча харажатлар

(Давоми. Боши 1-бетда).

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш кераккки, «Пахтабанк» бўлими томонидан транш маблағлари асоссиз равишда махсус ҳисоб рақамларида тўланмасдан турилган ёки айрим ҳолатларда кечиктирилиб тўланган. Яъни, жорий йилнинг январ ойида «Таминотчи-Пахта» базасига чет эл кредитини қоплаш учун 4 млрд, сўмга тўлов талабномаси қўйилганига қарамасдан, банк томонидан 53,0 миллион сўм транш маблағи тўққиз иш кунига кечиктирилиб тўланган.

Юқорида айтилганидек, жамғарманинг ташкил этилишидан мақсад давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун ўз вақтида ҳисоб-китоб қилиш ва белгиланган тартибда тўловларни амалга оширишдир. Бу масалага панжа орасидан қараш ҳолларига мутлақо чидаб бўлмайди. Бундай хўжасизликлар, маблағларнинг мақсадсиз сарфланиши охир-оқибатда қишлоқ хўжалигидаги ислоҳотларни амалга ошириш, тўлов тизимини такомиллаштиришда тўсиқ бўлишини наҳотки мутасадди шахслар тушуниб етмаган бўлсалар?

Текшириш давомида, шунингдек, Навоий вилояти «Пахтабанк»ининг Кескантерак бўлимида (бошқарувчиси Ж. Хушвақтов) хизмат кўрсатилаётган Навбаҳор тумани машина-трактор паркининг «Таминотчи-Пахта» базасидан 52,8 миллион сўм қарзи мавжудлиги аниқланди. Бироқ, шундай бўлса-да, «Пахта-2000» транши бўйича махсус ҳисоб рақамига келиб тушган маблағни республика базасининг ҳукумат кафолати асосида олинган чет эл кредитини қоплаш учун йўналтирмасдан, 6,4 миллион сўмни Навоий «Инвест БК-35» корхонасига акция харид қилиш учун ишлатиб юборган.

Худди шу каби Навоий шаҳар «Пахтабанк» бўлими томонидан (бошқарувчиси З. Дўсматов) хизмат кўрсатиладиган «Турон» ҳиссадорлик жамиятида, махсус ҳисоб рақамига келиб тушган маблағдан жами 6,6 миллион сўм мақсадсиз ишлатилганлиги, шундан 1180,4 минг сўми банкнинг масъул ходимлари томонидан зарурий эҳтиёж учун тўловдан ошиқча тўлаб юборилганини қандай изоҳлаш мумкин?

Узоққа бормайлик, айнан юқорида қайд этилган Навоий шаҳридаги «Турон» ҳиссадорлик жамиятига ғалла етиштириш учун ажратилган маблағдан жами 1985,7 минг сўм, жумладан, «Камол» ҳиссадорлик жамиятига кигиз олиш учун 985,7 минг сўм, «Аккуммашсервис»га аккумулятор олиш учун 1000,0 минг сўм мақсадсиз, транш кўрсатмасига зид равишда ўтказилган.

Бундай камчиликларнинг рўйхатини яна давом эттириш мумкин. Энг муҳими, текширувлар давомида барча камчиликлар ошкор бўлди.

Маблағларнинг ноўрин сарфланган ҳолларини кўриб, бир ривоят эсга тушади. Нақл қилишича, бир ҳашарот деҳқон бобонинг уруғлик учун олиб қўйган донидан ҳар куни ўғирлашдан олдин «Оз-оздан ўғирлаганим билан дони камайиб қолармиди? Деҳқон бобо омон бўлса, келгуси йили бундан ҳам кўп ҳосил олади», деб ўйларкан. Биз юқоридаги каби ўнлаб ҳолатлардан бир нечтасини мисол тариқасида келтириб ўтдик, холос.

Давлатимиз пахта ва дон етиштирувчи хўжаликларга ажратаётган махсус маблағларни мақсадсиз ишлатаётган масъул ходимлар томонидан йўл қўйилган сарф-харажатларнинг келгусида такрорланмаслигига эришиш учун курашиш ҳар биримизнинг бурчимиздир.

Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳисоб-китоб жамғармаси маблағларидан оқилона фойдаланмаган ва уларнинг талон-тарож қилинишига йўл қўйган мансабдор шахслар энди ўз қилмишларига яраша жазоларини олишади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги матбуот хизмати.

ГУЎОМга яна ким қўшилади?

(Давоми. Боши 1-бетда).

Шундай муаммолар бор бўлса-да, ГУЎОМ доирасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш истиқболлари етарлидир. Ушбу ташкилот тарихидаги муҳим босқич сифатида ГУЎОМга аъзо давлатлар раҳбарларининг Нью-Йоркда БМТнинг «Мингйиллик саммити» доирасида ўтказилган учрашувини алоҳида таъкидлаш лозим. Учрашув ниҳоясида беш давлат президентлари томонидан қабул қилинган Нью-Йорк Меморандуми ГУЎОМнинг энг муҳим қўшма ҳужжатидир. Бу ҳужжат кўп томонлама ҳамкорликни амалда юқори поғонага кўтаришни кўзда тутади.

Яна бир муҳим жиҳат. Меморандум ГУЎОМ доирасида иқтисодий, транспорт, илмий-техникавий ва ижтимоий соҳалардаги ҳамкорликнинг асосий йўналишларини белгилаб беради. Нью-Йоркдаги учрашув чоғида ГУЎОМ миқёсида эркин савдо тартибини яратиш мақсадида иш бошлашга келишиб олинди. Куни кеча ўтказилган олий даражадаги Ўзбекистон-Украина музокаралари амалий ҳаракатларнинг ёрқин кўриниши бўлди.

ГУЎОМ бирлашмаси ўзаро ишонч ва хавфсизликка эришиш ҳамда мустаҳкамлаш асосига қурилган бўлиб, янги ривожланиш босқичига кирмоқда. Унинг моҳияти иқтисодий ҳамкорликни тубдан чуқурлаштириш, хусусан, ГУЎОМ доирасида эркин савдо режимини барпо этиш бўйича ишни фаоллаштиришдан иборат. Маълумки, яқинда Божхона иттифоқига аъзо мамлакатлар — Россия, Белорус, Қозоғистон, Қирғизистон ва Тожикистон раҳбарларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда Божхона иттифоқини Евроосиё иқтисодий ҳамжамиятига айлантириш тўғрисида дастлабки келишувга эришилди. Бу ҳужжат ГУЎОМнинг фаолиятига таъсир этмайди. ГУЎОМ Евроосиё иқтисодий ҳамжамиятига қарши тузилмаган. ГУЎОМ бу — тенг ҳамкорлик йўли, ишонч, Европа ва жаҳон бозорига чиқиш, Европа билан Осиёнинг энг яқин макони орқали транспорт-транзит имкониятларини барпо қилиш демакдир. Қолаверса, ГУЎОМнинг халқаро миқёсдаги аҳамияти ҳам бор. Ушбу бирлашманинг эшиклари очиқ. Юқорида айтганимиздек, ҳозирнинг ўзида кўпгина давлатлар ГУЎОМга аъзо бўлиш ниятида қатъий турибди. 2001 йил бошида Киевда ГУЎОМнинг навбатдаги анжуманини ўтказиш мўлжалланган. Унда унга расмий халқаро ташкилот мақоми берилиши кўзда тутилган.

Ишончимиз комилки, ҳамкорлигимиз самарадорлигини кучайтириш омили, аввало, эришилган келишувларни бажариш, муайян ишлар ва лойиҳалар билан уларнинг мазмун, моҳиятини бойитишдир. Мазкур ҳужжатларнинг ҳаётга тадбиқ этилиши ГУЎОМ истиқболи ва тараққиёт суръатини белгилайди.

Элмурод ЮНУСОВ,
ЎзА мухбири.

ХАЛҚАРО СЕМИНАР

Ўзбекистон Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигида БМТнинг Халқаро ҳуқуқ бўйича комиссияси (ЮНСИТРАЛ) билан ҳамкорликда "Халқаро савдо ҳуқуқи" мавзуида икки кунлик семинар бўлиб ўтди. Семинар ташкилотчилари мамлакатимизда халқаро савдо ҳуқуқи соҳасида малакали мутахассислар тайёрлаш жараёнини фаоллаштириш имкониятларини ўргандилар. Тадбирда Ўзбекистоннинг турли вазирлик ва идораларидан келган ҳуқуқшунослар билан бир қаторда, БМТнинг мазкур комиссияси ходимлари С.Базинас ва Ж.Секолек ҳам ўз маърузалари билан иштирок этди.

Семинарда асосан шу пайтгача халқаро савдо-сотикда қийинчилик туғдириб келган муаммоларга оид, хусусан, "Халқаро савдо конвенцияларида жамланган келишувларнинг амалдаги татбиқи," "Ҳукуматлар даражасидаги олди-сотдида шаффофлик ва самарадорликни ошириш", "XXI асрда тижорий фаолият" каби мавзуларда маърузалар тингланди.

Мамлакатимизда халқаро ҳуқуқ соҳасида иш юритадиган мутахассислар тайёрлаш борасида амалга оширилаётган ишлар Ўзбекистоннинг Жаҳон савдо ташкилотига (ЖСТ) аъзо бўлишида муҳим аҳамият касб этади. Шу билан бирга, таъкидлаш кераккки, мамлакатимизнинг бу ташкилот сафига кириш жараёнини осонлаштириш учун сўнгги икки йил ичида республикамизда турли халқаро ташкилотлар ҳамкорлигида "ЖСТ талаблари ва Ўзбекистоннинг унга қўшилиши" ва "ЖСТда музокара амалиёти" каби мавзуларда семинарлар ўтказилган.

Суд жараёни бошланди

Туркияда таниқли ислом арбоби Фатхулла Гюленни мамлакатнинг дунёвий конституциявий тизимини ағдаришга уринганликда айблашга доир суд жараёни бошланди. Ф.Гюлен ислом давлатини ўрнатишга уринишда ва давлат, ҳукумат органларида ҳамда маориф соҳасида маслакдошларидан иборат ташкилот тузишда айбланмоқда. Суд Ф.Гюленнинг ишини унинг иштирокисиз кўриб чиқмоқда. Агарда суд уни айбдор деб топса, Ф.Гюлен 10 йил муддатга қамалиши мумкин.

Би-Би-Си радиостанциясининг хабар беришича, Фатхулла Гюлен айни пайтда Америка Қўшма Штатларида. Судга унинг соғлиғи ёмонлиги сабабли Туркияга кела олмаслиги ҳақидаги шифокорлар хулосаси топширилди.

(ЎзА)

Эски Яккабоғ шаҳарчасида истиқомат қилувчи фуқаролардан Н.Тўраев, Ж.Ҳакимов ва бошқалар таҳририятга хат билан мурожаат этишган эди. Унда шаҳарчадаги бозор қурилиши ва ободонлаштириш ишлари чўзилиб кетаётганлиги, бу эса ўз навбатида аҳолига хизмат кўрсатиш савиясига салбий таъсир кўрсатаётгани ҳақида сўз борарди.

ЧОРАСИ ТОПИЛАЯПТИ

• «Ҳалқ сўзи» фуқаролар хизматида

Ушбу масала бўйича Яккабоғ туман ҳокими жаноб Б.Раҳимовдан жавоб мактуби олинди. Маълум бўлишича, эски Яккабоғ шаҳарчасининг бош режаси бўйича 1997 йилда янги, замонавий деҳқон бозори қурилиши бошланган экан. Бозорча атрофидан, туман ҳокимининг қарорига асосан, бир гуруҳ фуқароларга икки қаватли чиройли, кўркам савдо дўконлари қуриш учун жой ажратилган. Ўтган давр мобайнида мўлжалланган савдо дўконларининг кўпчилиги хусусий тадбиркорлар томонидан ишга туширилди.

Мазкур дўконларнинг олдини кўчма савдо қилувчиларнинг пештахталари тўсиб қолганлиги сабабли уларнинг катта харажат эвазига қурган дўконлари кўзда тутилганидек фойда келтирмаётганлиги эътиборга олиниб, савдо қилишлари учун шароит яратиб берилди. Шу мақсадда август ойида кўчма савдо қилувчиларнинг пештахталари деҳқон бозори ҳудудидан янги қурилган автобус бекати майдонига кўчирилди. Ҳозирги кунда деҳқон бозорида қурилиш ва ободонлаштириш ишларини туғаллаш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Қариямисиз, фермер бўлинг!

(ярим ҳазил, ярим чин)

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўтган йил бошида Исмоил ота Сойимов «фермер бўламан» деганида, кўпчилик ишонмаган эди. Ҳужжатларини тўғрилаб, раҳбарлар ҳузурига олиб боргач, «Отахон, 70 ёшдан ошгансиз, болачақангизнинг ҳузурини кўриб ўтиравермайсизми?», дегувчилар ҳам бўлди.

Рости, Исмоил ота шундай қилса ҳам бўларди. Тўрт нафар ўғли, беш нафар қизи бор. Ҳаммаси ўзини тутиб олган. Отанинг қўлини совуқ сувга урдиришмайди.

Лекин у аҳдидан қайтмади. 25 гектар ер олиб, фермер хўжалиги тузди. Даласига меҳр билан ишлов берди. Ўғит билан тўйинтирди. Қишда яхоб сувини ҳам унутмади. Ғалла экилган майдонларга эринмай маҳаллий ўғит ташиди. Сув танқис бўлган йилда ғўзанинг ишловига зўр берди. Талашиб-тортишиб олган сувдан унумли фойдаланиб, экинини қондирди.

Энди оқсоқолнинг иш натижасига қаранг: чўл шароитида 10 гектар ғалла майдонидан 55 центнердан ҳосил олиб, А.Икромов номли ижара ширкатлар бирлашмаси тарихида энг юқори кўрсаткичга эришди. Режа оз эмас, кўп эмас 200 фоиз бажарилди. Отанинг номи кўпчиликнинг оғзидан тушмай қолди.

Пахтакор туманида пахта терими оммавий тарзда бошланмай туриб, фермер штабга режани бажарганлиги ҳақида маълумотномани кўтариб келди. Отахоннинг жамоаси ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил олиб, вилоятда биринчилар қаторида йиллик топшириқни бажарди.

Ҳозир туман фермерлари «Қари билганини пари билмас» деганлари шу бўлса керак-да», дея отахонга эргашиб меҳнат қилишга интилаяптилар.

• Мавзуга қайтиб

«Авиасозлар» бозори: Танқид кор қилди

Халқимизда: «Бозорга шоҳ ҳам, гадо ҳам киради», — деган гап бор. Бу бежиз айтилмаган. Сабаби — инсон бор экан, у ҳаётини бозорсиз тасаввур эта олмайди. Бозорларни юртнинг кўрки, юзи, аниқроғи, дастурхони, деб аталишининг боиси шунда.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қолаверса, рўзғоримизнинг бутлиги ҳам кўп жиҳатдан бозорларнинг тўкин-сочинлигига боғлиқ.

Хабарингиз бўлса, бундан икки ой аввал газетамизда Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 22 июндаги «Бозорлар фаолиятини такомиллаштириш ва маҳсулотлар сотиш учун шарт-шароитлар яратишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори талабларини бажариш борасида пойтахтдаги «Авиасозлар» бозорида қатор камчиликларга йўл қўйилгани танқид қилинган эди. Жумладан, қурилиш ишлари чўзилаётгани, машиналар тўхташ жойидаги тартибсизлик, паттачиларнинг ноўрин хатти-ҳаракатлари шулар сирасига кирарди. Хўш, ўтган даврда ушбу мақолада кўтарилган ана шу муаммолар қай даражада ҳал этилди? Бозор ҳаётида қандай ўзгаришлар юз берди?

Шу мақсадда биз яна мазкур бозорда бўлдик.

— Келганларингиз яхши бўлди, — дея хушҳол кутиб олди бозор раҳбари Арслон Умаров. — Ўзим ҳам сизларни таклиф этиб, бу ерда амалга оширилаётган ишлар билан таништириш ниятида эдим.

Маълумки, «Авиасозлар» пойтахтимиз бозорлари ичида энг кенжаси ҳисобланади. У 1998 йилнинг охирида ҳиссадорлик жамиятининг қарори асосида «Паркент» бозори таркибидан чиқарилиб, мустақил бозорга айлантирилган. Тошкент шаҳар ҳокимининг қарорига кўра эса, уни замонавий бозорлардан бирига айлантириш мақсадида 800 миллион сўм маблағ ажратилди. Лойиҳага биноан, қурилиш-таъмирлаш ишлари шу йил охирида тўлиқ тугалланиши керак. Ҳозир тегишли маблағнинг 94 фоизи ўзлаштирилди. Бошқача айтганда, пардозлаш ишларигина олиб борияпти.

Ажратилган маблағ қандай мақсадларга сарфланмоқда?

Аввало, шуни айтиш лозимки, бозор ҳудуди 2,2 гектардан 5,5 гектарга кенгайтирилди. Унинг атрофи тўлиқ темир панжара билан ўралиб, 11 та дарвоза қурилди. Кийим-кечак, озиқ-овқат, гилам ва уй жиҳозлари расталари усти ёпиқ бинога кўчирилди. Бирйўла 700 нафар мижозга хизмат кўрсатадиган юк сақлаш хоналари фойдаланишга топширилди. Яна икки минг ўринли шундай юк сақлаш хоналари эса ишга туширилиш арафасида.

Биргина шу йил октябр ойининг ўзида маиший хизмат уйи, пойабзал, тилла буюмлари, радио-телевизорларни таъмирлаш устахоналари, дорихона ҳамда халқаро сўзлашув станцияси бўлими аҳолига хизмат кўрсата бошлади. Шу ойнинг охирига қадар яна гўшт-сут маҳсулотлари савдоси мажмуи, 15 та дўкон, ошхона ҳамда 350 ўринли янги расталар фойдаланишга топширилади.

Истиқболда ҳам бундай савдо-хизмат кўрсатиш корхоналари сони кўпайтириб борилади. Мақсад бозорнинг ҳар бир қарич еридан унумли фойдаланиш, харидорлардан тушган ҳар бир сўм давлат ғазнасини тўлдиришини йўлга қўйишдан иборатдир.

— Бу борада, айниқса, шаҳар савдо департаменти, «Тошшаҳарбозортайёрловсавдо» уюшмаси маъмуриятларининг кўрсатмалари ва амалий ёрдамлари қўл келмоқда, — дейди Арслон ака. — Айни пайтда улар билан биргаликда бозоримизда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари савдоси мажмуи қурилиши бўйича тақдим этилган тўртта лойиҳани ўрганиб чиқяпмиз. Бу лойиҳалардан бири конкурс асосида танлаб олингач, мазкур ташкилотлар томонидан молиялаштириш кўзда тутилмоқда.

Ҳозирча эса қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан савдо қилувчиларга вақтинчалик жой ажратилган. Аммо бу ерда етарли шароитлар мавжуд. Хусусан, тўртта 40, бешта 20 тонналик саноат музлатгичлари ва омборлар хизмат кўрсатмоқда. Бозорда нарх-навони бир маромда ушлаб туриш мақсадида эса Тошкент, Паркент ва Ғаллаорол тумани деҳқонлари билан тузилган фьючерс шартномаси асосида етарли миқдорда сабзавот маҳсулотлари ғамлаб қўйилди.

Энг муҳими, амалга оширилган тадбирлар ҳозирданоқ ўз самарасини бермоқда. Жумладан, бундан икки йил аввал ойига бор-йўғи 3 миллион сўм атрофида даромад олинган бўлса, бугунги кунда бу кўрсаткич 21 миллион сўмга етди. Агар юқорида номлари қайд этилган объектлар тўлиқ ишга туширилса, даромад миқдори янада ортади.

Албатта, даромадга яраша ҳиссадорларга тўланадиган дивиденд миқдори ҳам кўпаймоқда. Хусусан, ўтган йили 4667 дона акциянинг ҳар бирига 1703 сўму 57 тийиндан дивиденд тўланган бўлса, шу йилнинг ярим йиллигида ана шу кўрсаткич 2700 сўмданга тўғри келди. Йил охирига бориб, бир дона акцияга 5000 сўмдан дивиденд берилиши кутилмоқда. Қисқаси, **«Авиасозлар» бозори бу масалада пойтахт бозорлари ичида «Отчопар»дан сўнг иккинчи ўринга чиқиб олди.**

— Энди салкам 700 ўринли автомобил тўхташ жойидаги тартибсизлик масаласига тўхталсак, бунга бутунлай барҳам берилди, — дея сўзида давом этди Арслон Умаров. — Гап шундаки, бу жой тўласинча бозор ихтиёрига ўтказилди. Ҳозир кўрсатилаётган хизматимиздан ҳайдовчиларнинг ҳаммаси хурсанд.

Ўрни келганда, шуни ҳам таъкидлаш лозимки, бозор маъмурияти фақатгина ўзининг ички ишлари билангина ўралашиб қолгани йўқ. Яқинда харидорларнинг оғирини енгил қилиш мақсадида 25 та арава сотиб олинди. Бу — шунча киши ишга жойлаштирилди, дегани. Уларнинг ҳаммаси янги иш кийимлари билан ҳам таъминланди. Бундан ташқари, бозор маблағи ҳисобига тумандаги «Меҳрибонлик уй»лари, боғча ва кам таъминланган оилаларга ўқув қуроллари, маблағлар ажратилмоқда.

Дарҳақиқат, бозор раҳбарияти бугун газета танқидидан тўғри хулоса чиқариб, «Авиасозлар»ни пойтахтдаги энг замонавий ва кўркам бозорлардан бирига айлантириш йўлида тинмай ҳаракат қилмоқда. Сотувчилар ва харидорларга қулай шароитлар яратиб бераётир.

Озарбойжонга байрам келди

Кеча озарбойжонликлар мамлакат мустақиллигининг 9 йиллик тўйини катта тантаналар билан нишонлашди. Аслида тўққиз йил тарих олдида кичик бир лаҳза, холос. Лекин ушбу даврнинг ҳар бир йили Озарбойжон учун муҳим ўрин тутди. Таъбир жоиз бўлса, катта синовлар даври ҳам бўлди.

Чунки, мустақилликнинг дастлабки йилларида озарбойжон халқи талай қийинчиликларни бошдан кечирди. Ички зиддият ва ихтилофлар юз берганлиги ҳам барчамизга маълум. Бугун мамлакат пойтахтидаги «Шаҳидлар хиёбони» ана шу оғир кунларнинг ситамларини эслатиб туради. Бу ҳақда гапиришдан мақсад, ўша талотўплар ва сиёсий ўйинлар давридан Ўзбекистоннинг муваффақият билан ўта олгани, халқимиз якдиллиги, сабр-бардоши ва мамлакатимиздаги тинчликнинг қадрини ҳеч нарса билан ўлчаб бўлмаслигини яна бир бор таъкидлашдир.

Шуни ҳам айтиш кераки, ўша пайтдаги нотинчликлар мамлакатнинг энг катта бойлиги — нефт конларини ўзлаштиришга тўсиқ бўлди. Бироқ, 1993 йилда Президентликка сайланган Ҳайдар Алиев бу муаммоларни тезлик билан бартараф этди. Айни пайтда Озарбойжон тараққиёт пиллапояларига дадил чиқа бошлади. «Қора олтин»га бойлиги билан Форс кўрфази давлатларидан қолишмайдиган ушбу мамлакатда ўнлаб янги нефт ва газ конлари очилди. Айни шу хусусда гап кетганда, халқаро мутахассисларнинг Озарбойжонни «Жаҳон нефт пойтахти» дея атаганини эслатиб ўтиш ўринлидир.

Бугун ўзбек-озарбойжон муносабатлари ҳам яхши асосга эга. Президентимизнинг 1996 йилда Бокуга қилган расмий ташрифи ўзаро алоқаларнинг ривожланишида муҳим аҳамият касб этди. Ушбу ташрифни президент Ҳ. Алиев ҳамкорлигимизга асос солди, дея таърифлагани ҳам бежиз эмас. Орадан бир йил ўтиб, Озарбойжон раҳбари мамлакатимизга сафар қилди. Ўзаро мулоқотлар чоғида алоқаларимизнинг бугуни ва истиқболлари хусусида фикр алмашилди. Қатор ҳужжатларга имзо чекилди.

— Агар мамлакатларимизнинг улкан салоҳияти ва имкониятларини инобатга олсак, алоқаларимизни бундан-да юқорироқ поғонага кўтариш мумкин, — дейди Озарбойжон Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ойдин Азимбеков. — Шу боис юртимиз ишбилармонлари мамлакатингизнинг кўплаб вилоятларида бўлиб, у ердаги аҳвол билан танишишмоқда. Улар яқин йиллар ичида Ўзбекистонда қатор қўшма корхоналар тузиш ниятида қатъий туришибди.

Шунингдек, элчи жаноблари мамлакатларимизни янада яқинлаштиришда Транскавказ йўлаги муҳим аҳамиятга эга эканлигини ҳам таъкидлади. Чунки ушбу йўл Хитойдан Ўрта Осиё орқали Европага чиқадиган транзит йўлини қарийб 2000 километрга қисқартиради. Ҳақиқатдан ҳам, ТРАСЕКА дастури доирасида амалга оширилаётган «Буюк Ипак йўли»нинг қайта тикланиши нафақат Ўзбекистон — Озарбойжон, балки бошқа давлатларнинг жаҳонга чиқишига ҳам катта имкониятлар очиши аниқ. Демак, ўзбек ва озарбойжон халқларининг истиқболдаги алоқалари янада юксалиши шубҳасиздир.

Ўз мухбиримиз.

«ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ КОМБИНАТИ»
АКЦИОНЕРЛИК ИШЛАБ-ЧИҚАРИШ
БИРЛАШМАСИ

Олий ва биринчи навли газсимон

АРГОН

Гост 10157-79

ишлаб чиқаради ва сотади.

Маҳсулотнинг юқори сифати кафолатланган.

Нархи келишув бўйича.

ТАЪМИНЛАШ:
буюртмачи баллонларида (ГОСТ 949-73).

Манзил: 702902,
Бекобод ш., «Ўзметкомбинат» АИБ.

Тел.: (371-91) 3-18-57, 2-37-93, 3-18-05.

• 2000 йил — Соғлом авлод йили

Бемор оёққа турса шифокорнинг бахтидир

Яқингача Мирзачўл ва унинг атрофидаги туманларнинг аҳолиси соғлиғини тиклаш учун Жиззах ёки Тошкентдаги шифохоналарга боришарди.

Эндиликда Мирзачўл туманида вилоят реабилитация касалхонаси ишлаб турибди. Уч қаватли бу шифо масканида чўлқуварлар дардларига малҳам топмоқдалар.

— Соғлом авлод йилида болалар бўлимини ҳам очдик, — дейди шифохона бош врачи ўринбосари Жавлон Жўраев. — Барча бўлимлар эса замонавий тиббиёт анжомлари билан жиҳозланган бўлиб, уларда малакали шифокорлар ва ҳамширалар хизмат кўрсатишяпти.

СУРАТЛАРДА: бош врач ўринбосари Жавлон Жўраев беморга тез ёрдам беришга ошиқаётган шифокор Сабоҳат Азимова ва ҳамшира Феруза Латиповага йўл-йўриқ бермоқда; шифохона биносининг умумий кўриниши.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

Файзли масканлар

Кейинги йилларда Навоий вилоятида қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш, дала меҳнаткашлари турмуш тарзини яхшилашга алоҳида эътибор бермоқда. Қишлоқларда йигирмага яқин гузарлар қурилиб, ишга туширилгани фикримизнинг далилидир.

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Шуниси эътиборлики, бугунги кунда Қизилтепа туманидаги «Тошработ», Навбаҳор туманидаги «Гигант», «Янгиқўрғон», Конимех туманидаги «Конимех», Абай номли, Хатирчи туманидаги «Олтинсой», Шароф Рашидов номли ширкат хўжаликларида фаолият кўрсатаётган гузарлар бир-бирига сира ўхшамайди. Улар миллий услубда, замонавий лойиҳада барпо этилган. Ҳар бир гузарда эса тикиш, ҳунармандчилик цехлари, этикдўзлик, сартарошлик, телерадио тузатиш устахоналари, савдо дўконлари, қариялар чойхоналари, шунингдек, бошқа хизмат кўрсатиш шохобчалари мавжудки, бариси аҳоли оғирини енгил қилмоқда.

Айниқса, ҳашар йўли билан, ташаббускор тадбиркорларнинг ёрдамида қад ростлаган ана шу гузарлар ҳудудида ўзини ўзи бошқариш бўғинлари, маҳалла қўмиталари ҳам жойлашганлиги маданий-маърифий тадбирларни изчил, самарали ўтказиш имконини бераяпти.

Айни кунларда вилоят туманларида яна ўнга яқин гузарлар қурилмоқда.

• Иқтисодий таълим

Ташқи савдо илми ўрганилмоқда

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги қошидаги республика ташқи иқтисодий фаолияти ахборот-тижорат маркази — «Ўзинкоммарказ»да «Ташқи иқтисодий фаолият асослари» мавзуида ўқув машғулотлари бошланди. Ушбу ўқув мавзуи «Евроосиё» Америка фонди томонидан ажратилган грант маблағи ҳисобига амалга оширилаётган лойиҳа доирасида махсус ишлаб чиқилган.

Б. АБДУЛЛАЕВ.

Машғулотнинг дастлабки ўқув гуруҳи таркиби 25 кишидан иборат. Улар ташқи иқтисодий фаолият билан шуғулланаётган ёки яқин орада экспорт-импорт тадбирларига киришишни режалаштираётган хусусий фирмалар ва давлат корхоналарининг ходимларидир. Лойиҳага биноан, умуман 80 нафар шундай мутахассисни тайёрлаш кўзда тутилган. Улар ўқувни тамомлагач, ўз корхоналарининг маҳсулотларини ташқи бозорга чиқариш билан боғлиқ барча масалаларни ҳал этиш бўйича шуғулланадилар.

Махсус тайёрланган ўқув курси ўз олдига айнан қонунчилик асослари бўйича чуқур билимга эга бўлган, шунингдек маҳсулотларни жаҳон бозорига чиқариш ишининг барча нозикликларини амалда ўзлаштирган мутахассисларни тайёрлаб етиштириш мақсадини қўйган. Чунки жаҳоний андозаларга жавоб берувчи юксак сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш, бу — албатта, муҳим, аммо фақат шу билан чекланиб қолиб бўлмайди. Аслида эса, ташқи савдо жараёнининг барча босқичларини тўла эгаллаш лозим, бу ишнинг майда-чуйдасигача назардан қочириш асло мумкин эмас. Худди шу сабабдан ҳам, мазкур ўқув машғулоти атрофлича тайёргарлик кўрилиб, кейин бошланди.

— Мамлакатимизда шиддат билан ривожланиб бораётган ташқи иқтисодий фаолият турининг аҳволини замонавий таҳлил этиш асосида ташқи савдонинг турли йўналишлари бўйича 10 нафар юксак малакали мутахассис танлаб олинди ва лойиҳада қатнашишга жалб этилди, — дейди «Ўзинкоммарказ» бош директори Ш.Йўлдошев. — Уларнинг орасида назариётчилар — Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатияси университети ҳамда Тошкент давлат иқтисодиёт университетининг ўқитувчилари, шу билан бирга, амалиётчилар — Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги бошқармалари ва бўлимларининг раҳбарлари бор. Белгиланган ўқув режасига кўра, 32 марта дарс ўтилади, 64 академик соат доирасида амалий машғулотлар уюштирилади. Ҳар бир маърузачи ташқи иқтисодий фаолиятнинг ҳал қилувчи жиҳатларига бағишланган долзарб мавзуларни танлаган. Булар — маркетинг тадқиқотларини ўтказиш, импорт-экспорт контрактларини тайёрлаш ва тузиш, божхона қонунчилиги, янги ахборот технологияси услубларидан фойдаланиш, жумладан, электрон тижорат ва бошқа масалалардир.

Дастлабки машғулотлар танланган йўлнинг тўғри эканлигидан далолат бермоқда. Буни биринчи ўқув гуруҳи тингловчиларининг қуйидаги сўзлари ҳам тасдиқлайди.

«Ориент-Стиль» мебел ишлаб чиқариш фирмасининг менежери В. РАССКАЗОВ:

— Фирмамиз идоралар учун ва уй мебелларини ишлаб чиқариш ҳамда етказиб бериш, ташқи реклама жиҳозларини тайёрлаш билан шуғулланади. Мазкур ўқувдан эса умидим катта. Ўйлайманки, у бизга янги, йиғувчи технологияларни етказиб берувчи шерикларни излаб топиш, амалий ҳамкорлик ўрнатиш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилиш йўлйўриқларини ўзлаштиришимизга кўмаклашади, бу эса, ўз навбатида, иш сифатини замонавий даражага кўтаришга йўл очади. Мебел учун хомашёни асосан Россия фирмалари етказиб беради. Шундай экан, биз мамлакатимизда амал қилинаётган тегишли меъёрий ҳужжатлар ва уларни қўллаш усуллари бўйича малакали билимга эга бўлишимиз зарур. Бўлиб ўтган машғулотлар бизда кўнгилдагидай таассурот қолдираяпти: биз ўқитувчиларга аниқ саволлар билан мурожаат қилаяпмиз ва саволларимизга фақат жавоб олибгина қолмасдан, у ёки бу вазиятда қандай иш тутишимиз кераклиги юзасидан фойдали маслаҳатларни ҳам эшитаяпмиз.

«Электраппарат» АЖ ташқи иқтисодий фаолият бўлими бошлиғи Е.ПОНЯЕВА:

— Машғулотлар ўтказиш учун кучли мутахассислар танланган. Деярли ҳар бир соат ўзаро амалий фикр алмашишга, ўзаро фойдали баҳсларга айланмоқда. Тингловчиларнинг муҳим саволлари кўп ва ҳар бир киши нозик вазиятларда қандай ечим топиш борасида аниқ жавоблар топишга интилади.

Лойиҳа қатнашчилари жамоаси бир туркум ўқув машғулотларини ўтказиб ҳамда Тошкентда мутахассислар тайёрлаш услубиятини шакллантириб олишгач, тўпланган тажрибани жойларга тарқатиш, минтақавий марказларда кўчма семинарлар уюштириш, экспортчилар доирасини олис туманлардаги тадбиркорлар ҳисобига кенгайтиришга кўмаклашиш режаларини ҳам тузмоқдалар. Умуман олганда, бундай ўқув мамлакатнинг ташқи савдо оборотида ўрта ва кичик тадбиркорлик корхоналарининг солиштирма вазнини ошириш имкониятларини янада кенгайтиради.

Иккинчи ўқув гуруҳининг машғулотларини шу йилнинг декабр ойида ўтказиш мўлжалланмоқда. Бутун лойиҳанинг бажарилиши эса 2001 йилнинг май ойигача режалаштирилган.

Талабалар учун корт

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Тошкент педиатрия институтининг Нукус филиалида теннис корти фойдаланишга топширилди.

— Теннис кортининг очилиши профессор-ўқитувчиларимиз ҳамда талабалар учун ўзига хос байрам бўлди, — дейди филиал директори Ж. Мамутов. — Соғлиқни сақлаш ходими бўлиш учун, касб ўрганаётган ёшлар ҳар томонлама соғлом, жисмонан чиниққан шахс бўлса қандай яхши. Спорт мажмуимизнинг янги қисми ҳисобланган теннис корти бу борада катта имкониятдир.

VARI-MT

Қишлоқ хўжалиги ва боғдорчилик кичик техникаси

VARI фирмасининг қишлоқ хўжалиги ва боғдорчилик учун чиқарган кичик ҳажмдаги техникаси фермерларга ва боғбонларга битта техника воситаси билан, ҳамда ўзаро алмашадиган қўшимча мосламалар билан, ҳар хил ишларни бажариш имконини беради. Ҳеч қандай қийинчиликсиз бир соат вақт ичида 1 гектаргача ер майдонига ишлов бериш мумкин, бунинг учун фақат 0,8 л ёнилғи ишлатилади. "HONDA" мотори ва Т -20 (Чехия) узатиш қутиси ўрнатилган техника воситасига бир йил кафолат берамиз.

Бизнинг манзил: Тошкент. ш. Уста Ширин кўчаси, 136-уй. (Мўлжал: «Ўзметалсавдо» ОҲЖ базаси). тел.: 48-30-64, факс: 48-08-928.

3419

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси жамоаси ЎзР ФА Генетика ва ўсимликлар экспериментал биологияси институти директори, академик Абдусаттор Абдукаримовга укаси

Абдураим АБДУКАРИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия ва ҳамдардлик билдиради.

Биринчи ТошДавТИ клиникаси маъмурияти кўп йиллар давомида ички касалликлар бўлим мудири бўлиб ишлаган, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган шифокор

Малик КАСИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига таъзия билдиради.

Тадбиркорлик коллежи раҳбарияти собиқ директор

Султон РУСТАМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндош-уруғларига чуқур таъзия изҳор этади.

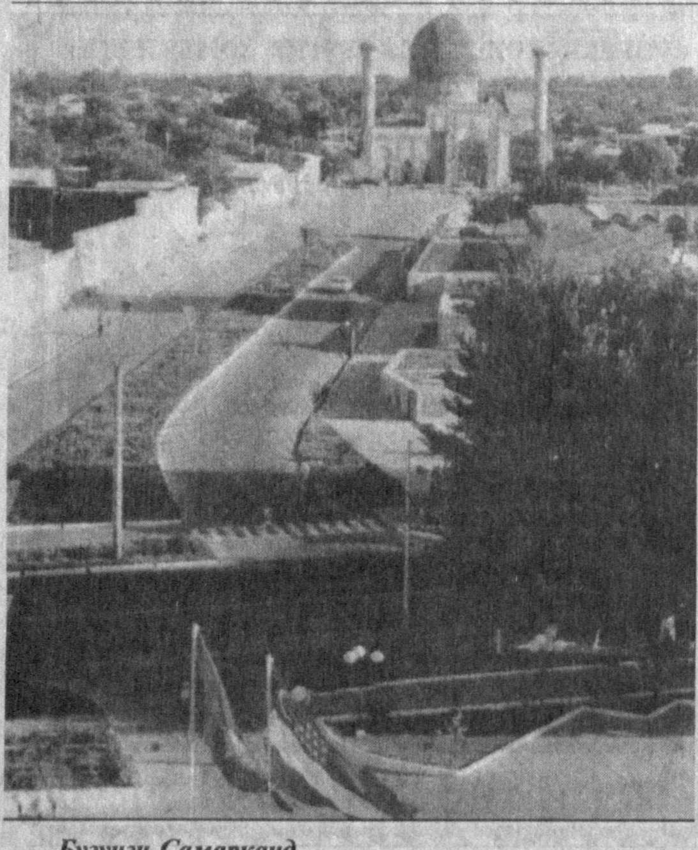

Бугунги Самарқанд.

Нуъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Нурафшон макон

Кеча, 18 октябрда Самарқанд куни катта кўтаринкилик билан нишонланди. Тантанада қадим шаҳарга меҳр қўйган олимлар, зиёлилар, ҳунармандлар — барча касб эгалари Самарқанднинг истиқлол йилларида гуллаб-яшнаётганлигини эътироф этдилар.

Қуйида ушбу айёмга бағишлаб битилган шеърни ўқийсиз. Унинг муалифи Исматилла ЙЎЛДОШЕВ.

О, гўзал Самарқанд! Ватаним менинг,
Боболардан мерос жон таним менинг.
Ўзбекман, мусулмман, фарзандман сенга,
Сен боис имконим, имоним менинг.

Сен ярим дунёнинг пойтахти бўлган,
Жаҳонгир бобомнинг сурурудирсан.
Сен-ла қасдлашганнинг нигоҳи сўнган,
Ҳар битта ўзбекнинг ғуруридирсан.

Ўзини англаган сенга берур тан,
Буюк боболарнинг хизмати боис.

Сен юртлар ичида тенги йўқ бир шан,
Сенга таъзим жоиз, ифтихор жоиз.

Ана, у Улуғбек — дониш Кўрагон,
Ерга эгиб турар азиз бошини.
Кўҳна афсоналар сўйлар Регистон,
Бутун бир кентга тенг ҳар бир кошини.

Нима эккан бўлсанг ўрасан шуни —
Омонат дунёнинг ҳикмати аён.
Юртимга истиқлол юз бурган куни
Яна ўз боғига қайтди Кўрагон.

Ривоят

Оқил қози

Турли халқлар орасида оқил ва донишманд қозилар ҳақида ривоятлар юради. Мана шулардан бири:

Бир оқил қозининг олдига уч йигит кириб келибди.

— Биз ака-укалармиз, — дейишибди улар. — Отамиз бизга ўн етти туяни мерос қилиб қолдирган. Унинг васиятига кўра туяларнинг ярми катта ўғлига, учдан бири ўртанча ўғлига ва тўққиздан бири кенжа ўғлига тегиши керак. Биз туяларни сира бўлиб ололмаяпмиз. Агар уларни сотиб пулини ўзаро тақсимласак, отамиз васиятига тўғри келмайди. Шу сабабли уришиб ҳам қолдик. Бизга ёрдам беринг...

— Хўп, — дебди қози — туяларни бу ерга олиб келинглар.

Ака-укалар ўн етти туяни бир зумда айтилган жойга олиб келишибди.

— Энди менинг туямни ҳам қўшинглар — дебди қози.

— Қанча бўлди? — деб сўрабди қози ўз айтгани бўлгач.

— Ўн саккиз, — деб бир овоздан жавоб берибди оға-инилар.

— Ўн саккизининг ярми-тўққиз туя катта ўғилга, хўпми? — сўрабди қози.

— Хўп.

Ўн саккизининг учдан бири — олти туя ўртанча ўғилга, хўпми? — сўрабди қози.

— Хўп.

— Ўн саккизнинг тўққиздан бири икки туя кенжа ўғилга, тўғрими.

— Тўғри, дея маъқуллашибди учаласи ҳам.

— Биргина туя қолди. Бу энди меники. Саломат бўлинглар, — дебди қози.

Уч ака-ука эса анграйиб қолаверишибди.

Сотим АВАЗ тайёрлади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАЙПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 133-78-92;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 916, 18042 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II mmx компьютерида терилди ҳамда оператор **Ж. ТОҒАЕВ** томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — **Ю. ҲАМИДОВ.**
Навбатчи муҳаррир — **Ф. САНАЕВ.**
Навбатчи — **О. РАЖАБОВ.**
Мусаҳҳиҳ — **Ш. МАШРАББОЕВ.**

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ҒСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 22.50
1 2 3 4 5 6

• Диққат: каллоблик

Фирмалар соғин сигир..ми?

Жасур НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати раҳбари.

Олег Цой билан Александр Жимский ёнма-ён хусусий фирма очганларидан сўнг босар-тусарларини билмай қолишди. Тезда тагларида қушдек учувчи енгил машиналар, қўлларида замонавий телефон, кўзларида қора кўзойнак пайдо бўлди.

Улар ўтган йилнинг ёзида Мирзо Улуғбек туманида иккита хусусий фирма очиб тезда кўзларини шира босиб қолди. Солиқчилар шундан сўнг Олег Цой раҳбарлик қилаётган «Иш-ҳаракат» ва Александр Жимский бош бўлган «Тафин» хусусий фирмаларининг молиявий-хўжалик фаолиятини ғалвирдан ўтказишга қарор қилишди. Тошкент шаҳар Солиқ соҳасида ҳуқуқий бузилишларга қарши тезкор курашиш бошқармаси ходимларидан тузилган махсус гуруҳ кирим-чиқимларни тезда таҳлил этиб, бу корхоналарда йирик молиявий бузилишларга йўл қўйилганлигини исботлаб беришди.

Ҳар иккала хусусий фирма 2000 йилнинг биринчи ярмида туман солиқ инспекциясига 2 миллион 570 минг сўм товар айланмасига ҳисобот топширган эди. Текширув давомида олди-соттидан фирмага ярим йилда 1 миллиард 94 миллион 652 минг 727 сўм маблағ тушганлиги, лекин устомон раҳбарлар 1 миллиард 92 миллион 142 минг 727 сўмлик солиқ базасини солиқ тўловларидан яшириб келганликлари маълум бўлди.

Солиқчиларнинг хушёрлиги билан яширин даромадга ҳирс қўйган ҳар иккала раҳбарнинг сири фош бўлди. Уларга нисбатан Жиноят кодексининг 184-моддаси 3-қисми билан жиноят иши қўзғатилиб, суриштирув ҳаракатлари бошлаб юборилди.

Чиллаки чиллакини кўриб чумак уради, деганларидек, Олег Цойнинг ҳамтовоғи Александр Когай ҳам ўзига ўхшаш учарларга бош бўлиб Яккасарой туманида «Олтин товус» хусусий фирмасини очган эди. Даромадни яширишда бу фирма ҳам бошқа фирмалардан қолишмади. Фирманинг ҳужжатлари текширилганда у фуқаролар Юрий Витте ва Рустам Илёсов номига яширинча расмийлаштирилганлиги маълум бўлди. Ўз номларида хусусий фирма борлигини улар кейинчалик, солиқчиларнинг текширувидан сўнг билишди.

— Вадим деган бир йигит «Сизни ишга жойлаштириб қўяман» деб паспортимни олиб кетган эди, — эслайди Рустам Илёсов. — Шу бўйи бир неча ой йўқ бўлиб кетди. Орадан уч ой ўтгач, паспортимни бир танишдан бериб юборибди. Шунга ҳам хурсанд бўлдим. Демак, ўша пайтда менинг номимга фирма очган экан-да.

Александр Когай, Наримон Аблиев, Алексей Носач, Зоя Спирина ва Ольга Бурнашева фирмани расмийлаштириб олгач, тезда муҳр ва имзоларни қалбакилаштириб ўз фаолиятларини бошлаб юбордилар. Ҳамтовоқлар ўзларида йўқ хурсанд эдилар. Тушаётган даромадларнинг арзимаган қисмини ҳисоботларга киритиб, қолган қисмини чўнтакка уравердилар. Шу тариқа қисқа вақт мобайнида 48 миллион 722 минг 556 сўмлик солиқ базаси солиқдан яшириб қолинди.

«Олтин товус» фирмасининг сири очилгач, юлғичлар оёғи куйган товуқдек тўрт томонга югуриб қолишди. Лекин энди кеч эди. Ушбу ҳолат бўйича солиқчилар Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатдилар. Ҳозир суриштирув ишлари олиб борилмоқда.

Мамлакатимизда эркин тадбиркорлик учун кенг йўллар очилган ҳозирги пайтда айрим тадбиркорлар ва тижоратчиларнинг тўғри йўл қолиб эгри йўлга ўзларини ураётганликлари кишини афсуслантиради. Тошкентдаги «Боген қурилиш савдо» хусусий ишлаб чиқариш тижорат фирмаси асосан шакар билан савдо қилишга ихтисослашган. Фирма раҳбари Ю. Бибиковни шаҳарда танимайдиган савдо ходими кам топилади. Шакар танқис пайтларда ҳамма унинг қўлига қараб турарди. Лекин шундай таниқли раҳбар ҳам ғирромлик йўлига кириб кетган экан. У «Патис Централ Эйша» ва «Безак» фирмаларидан олинган 345,8 тонна шакарни сотиб, тушган тушумни банкка кирим қилиш ўрнига ноқонуний йўллар билан 28 миллион 500 минг сўмни АҚШ долларига конвертация қилишга эришибди. Бу қонунбузарликка муносиб баҳо бериш учун ўтказилган текширувда яна бир қалтис иш — 71 миллион 900 минг сўм солиқ базаси атайлаб солиқ тўловларидан яширилганлиги маълум бўлди. Текширув давомида солиқчилар бюджетга салкам 16 миллион сўм қўшимча солиқ суммаси ҳисобладилар. Шундан сўнг фирма раҳбарларининг кўзи мошдек очилди. Солиқчилар даромадни қасддан яшириб бойлик тўплашга ружу қўйган фирмачиларга нисбатан жиноят иши қўзғатдилар.

Давлат солиқ қўмитаси солиқ соҳасида ҳуқуқ бузилишларга қарши тезкор курашиш бош бошқармаси ва унинг ҳудудий бошқармалари ходимлари бундай текширувларни мунтазам ўтказиб боришаяпти. Шу йилнинг ўтган даври мобайнида улар жойларда 30 мингдан ортиқ солиқ қонунбузарлигини аниқлаб, давлат бюджетига миллиардлаб сўм қўшимча солиқ ҳисобладилар. Чунончи Тошкентдаги «Косибра» хусусий фирмасида солиқдан 43 миллион 300 минг сўм; «Мегги-бизнес» хусусий корхонасида 40,1 миллион сўм, «Қутлуғ» хусусий фирмасида 13,5 миллион сўм яшириб қолинганлиги аниқланиб жиноят ишлари қўзғатилди.

Шуларни кўриб тўғри яшаб, тўғри ишлашга, нонни ҳалоллаб ейишга нима етсин, деб қўясан киши. Қонунбузарларнинг еган-ичганлари бугун бўлмаса эртага бурунларидан булоқ бўлиб чиқиши, эл ўртасида шармандаи-шармисор бўлишлари турган гап. Шундай экан, беш кунлик дунёда ортиқча мол-мулкка ҳирс қўймай ҳалол яшашга одатланмоқ керак.

• Ҳикмат

Бешикдан қабргача илм изла.

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ
ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАРКАЗИ
БОЗОР ИСЛОҲОТЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

2000 йил учун
АСПИРАНТУРА ва ДОКТОРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

АСПИРАНТУРАГА — ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда
«МАКРОИҚТИСОДИЁТ» /агросаноат мажмуида/
«МИКРОИҚТИСОДИЁТ» /агросаноат мажмуида/
ихтисосликлари бўйича

ДОКТОРАНТУРАГА — ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда
«МАКРОИҚТИСОДИЁТ» /агросаноат мажмуида/
«МИКРОИҚТИСОДИЁТ» /агросаноат мажмуида/
ихтисосликлари бўйича

Ҳужжатлар эълон чиққан кундан бошлаб 1 ой муддат ичида қуйидаги манзилда қабул қилинади:

700097, Тошкент шаҳри, Халқлар Дўстлиги кўчаси, 28
2-қават, 5-хона.
Телефон: 76-86-44, 76-86-00, 117-50-16.

3418

Наманган шаҳридаги «Аҳмадбек-С» автотранспортлар ширкатига қарашли Камаз 5320 давлат рақами 84-22 НАЛ бўлган автомашинага берилган АТ 0014336 рақамли Халқаро тоифада юк ташиш учун лицензия карточкаси йўқолгани боис бекор қилинади.

Реклама ва эълонлар 136-09-25

UZEXPOCENTRE

ҲУРМАТЛИ ТАДБИРКОРЛАР!

КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ЭЛЧИХОНАСИ ҚОШИДАГИ
ИНВЕСТИЦИЯ ВА САВДОНИ РИВОЖЛАНТИРИШ АГЕНТЛИГИ (KOTRA)

Сизни 2000 йил 24-27 октябр кунлари UZEXPOCENTREнинг 1-павильонида соат 10.00дан 17.00 гача бўладиган
CONSUMER EXPO-2000
халқ истеъмол буюмлари ва озиқ-овқат маҳсулотлари кўргазмасига таклиф этади.

Сиз қуйидаги корейс компаниялари билан танишиш ва амалий муносабатлар ўрнатиш имкониятига эга бўласиз.

Компаниялар номи	Компаниялар тақдим этадиган маҳсулотлар тури
So Young Textile Co.,Ltd	Синтетик матолар (газмол,трикотаж), сунъий шойи матолар
Romanson Co., Ltd	Қўл соатлари,сумкалар
Heechang Dairy&Food Industry Co.,Ltd	Алкоголсиз ичимликлар учун концентрат(қаймоқ)сут экстракти,какао уни, эрийдиган ерёнғоқли чой, калорияли овқат, олма ва шафтоли шарбати экстракти, цитрусли чой, эрийдиган қовоқ шўрва
EOR Co.,Ltd	Иссиқлик сақлайдиган фольга,сураткашлик пластинаси,ёрлиқлар учун бир томонлама қоплама қоғоз,металл чанглатилган қоғоз
Daesung Pharm Co., Ltd	Юмшоқ женшень капсулалари
EUNHA Co.,Ltd	Ошхоналар учун ҳаво сўргич (SB-6010,HSB-6060,SSB-6048T) Ваннахона учун шамоллатгич
Sun Safes Mfg Co.,Ltd	Оловга чидамли сейфлар,меҳмонхона, шунингдек, деворга қўйиладиган сейфлар
CAS Corporations	Электрон тарозилар
Dae Joon Textile Co., Ltd	Синтетик матолар(газмол ва трикотаж), сунъий шойи матолар
Orient AV Co.,Ltd	Аудио намойиш тизими
BBL Co.,Ltd	Шоколадли печеньелар
Hai Sung Textile Co.,Ltd	Синтетик матолар(газмол ва трикотаж), турли кашталар.

• Обуна — 2001

Тартиб ҳамон эскича

Мамажон ХОЛИҚОВ,
Фарғона вилояти, Бешариқ тумани.

Обуна борасида шуни айтишим керакки, айрим муштарийлар ўзининг шароити, иқтисодий ҳолатини ҳисобга олиб, газета ва журналларга 3 ойга, 6 ойга ёки бир йилга тўлиқ ёзиладилар. Лекин, кейинчалик ана шу 3 ойлик ёки 6 ойлик обуналарини давом эттирмоқчи бўлганида «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компаниясининг жойлардаги вакиллари буюртмачига бу ишни камида бир ой илгари амалга оширишни зарурлигини айтадилар. Масалан, мен «Халқ сўзи» ва «Адолат» газеталарига 2000 йил июл-август-сентябр ойлари учун 1 июн куни қўшимча обуна бўлдим. Лекин, бу ишни май ойида қилмаганим учун июл ойи давомида бу газеталарни ололмай қолдим. Орада бир ой узилиш бўлиб қолди. Бу ҳолат эса газета ва журналларни мунтазам ўқиб борувчи муштарийлар учун эса ниҳоятда оғир! Наҳотки, ҳозирги компьютерлар тараққий этган даврда буюртма қилиш учун олдинги ойнинг биринчи ярми — ярим ойлик фурсат етарли бўлмаса?

• Жумбоқ

Ҳозир милодий ҳисоб бўйича XX асрнинг сўнгги ойларида яшаяпмиз. Айтингчи, йил ҳисоби бошлангандан бери миллиард дақиқа ўтдими?

* * *

Кечаги жумбоқнинг жавоби: 1 миллион марта. Буни бизга Тошкентдан Шарибулла Асадуллаев, Турғун Илёсовлар биринчилар қатори хабар қилишди.

Азиз муштарий!

Сизда қандай қизиқарли жумбоқлар бор? Бу ҳақда бизга 136-35-60 телефони орқали хабар қилинг.

Саломатлигингиз ўз қўлингизда.

Ҳ. СОДИҚОВ чизган расм.

ТЕЛЕФОНДА АЙТИЛГАН ЛАТИФА

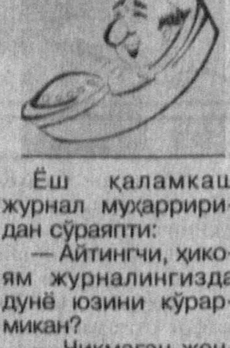

Бозорда бир киши балиқ сотиб ўтирибди.

— Қанақа балиқ бу?

— Кўрмаяпсанми — фарель.

— Ўлганми?

— Шунчаки ухлаяпти.

— Нега ҳиди чиқаяпти?

— Эй оғайни, сен ухлаётганингда ўзингни назорат қила оласанми?

* * *

Самолётда бир тортинчоқ йигит ёнидаги қизни гапга солмоқчи бўлиб деди:

— Сиз ҳам шу самолётда учяпсизми?

* * *

Ёш қаламкаш журнал муҳарриридан сўраяпти:

— Айтингчи, ҳикоям журналингизда дунё юзини кўрармикан?

— Чиқмаган жондан умид...